

Bükki Kék

Jelvénytíró túra

A Hegyiember és Baráti Köre 2016. április 1-től meghirdeti a Bükki Kék elnevezésű jelvénytíró túrát a Bükk hegységben. A túra során a Bükk-hegység varázslatos útjain, ismert és felfedezésre váró tájain Miskolc, Perecstől Egerig vezető kék sáv turistajelzés útvonalát kell gyalogosan végigjárni. Az útvonalhoz tartozik pár rövid kitérő: Perecesen a Bányász emlékmű és a Nagy-Eged alatti Tiba-kút.

Célunk, hogy a teljesítők a túra során megismerjék a Bükk hegységnek a két megyeszékhelyet összekötő turistaújtát, az útvonalon található településeket, rácsodálkozzanak a táj szépségére.

A túra gyalogosan teljesíthető, tetszőleges irányban és tetszőleges szakaszokra bontással. A díjazás megszerzésének feltétele az igazolólapon található kérdésekre való válaszadás. Ha valamelyik kérdésre nem lehet válaszolni, akkor a helyszínen készített fénykép is megfelelő igazolásként. Ha többen együtt teljesítik a túrát, akkor is elegendő egy igazolólapot kitölteni, feltüntetve az összes teljesítő nevét.

Az igazolólap beszerezhető Pető Sándortól az alábbi email-címek valamelyikén:

hegyiemberbaratikore@gmail.com vagy immolation@freemail.hu

illetve letölthető a www.teljesitmenyturazoktarsasaga.hu oldalról.

A túra díjazása: kítűző, oklevél. A díjazás jelenlegi ára: 400Ft.

A kitöltött igazolólapot (a díjazás aktuális árának és egy felbélyegzett borítéknak mellékelésével) az alábbi címre kérjük elküldeni:

Pető Sándor

2113 Erdőkertes Kossuth u. 60.

Az igazolólap e-mailben is elküldhető, ez esetben célszerű a díjazás árát átutalni (a postaköltség miatt ekkor 500 forintot kérünk utalni fejenként). Az utaláshoz küldünk bankszámlaszámot.

A következőkben röviden ismertetjük, milyen települések és érdekes látnivalók találhatók az útvonal mentén.

Pereces Diósgyőr határában, a 19. században létrejött bányásztelepülés, az anyatelepülés részeként 1950-ben csatolták Miskolchoz. Az Újgyőri főtérről a 6-os busszal közelíthető meg.

Maga a település a 19. század közepéig nem szerepel térképen, a Pereces név csak földrajzi nevekben említődik (Pereces-völgy, -kő, perecesi erdő). A terület a Zsigmond család birtoka volt. A térség széntartalékainak bányászata már a 18. században megkezdődött, de igazán csak akkor indult be, amikor a 19. század második felében a garadna-hámori völgyből Diósgyőrbe költözött a későbbi vasgyár elődje. A vasgyárat ellátó perecesi bányászatot a Selmezbányán (a Miskolci Egyetem elődjén) végzett Joós István bányamérnök teremtette meg.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter 1868. február 5-én keltezett levelében szerepel az utasítás a perecesi bányatelep létesítésére. A levélben szerepelt a Gränzenstein-alagút létesítése is (Gyertyánvölgy irányába), ez 2336 méteres hosszával akkor a világ harmadik, Európa második leghosszabb bányaalagútjának számított. Az 1870-es években a perecesi Mátyás-táró, valamint a hegyoldali Pálkás- és Weisner-táró termelését fokozták, itt azonban a szén kéntartalma miatt nem volt megfelelő a gyárnak, és a Gyertyánvölgyön túli Adriányi-telep jobb széntartalékának kitermelésére törekedtek. Ehhez nyílt a 105 méter mély, négyszintes Baross-akna, ami Borsod megye legnagyobb teljesítményű bányája volt, a Vasgyárat azonban még ez sem tudta ellátni, ezért nyitották Pereces és Sajóbáony alatt az Újaknát, amiben az országban először alkalmaztak villamosmozdonyokat a föld alatti szállításhoz; 1901 és 1909 közt összesen hetet szereztek be. Az Újakna egyes aknája 212, a kettes 210 méter mély volt. 1905-re évi 100 000 tonna szén volt az akna termelése, a legtöbbet, 161 660 tonnát, 1910-ben termeltek ki itt.

Az első világháború után Baross-akna termelését csökkentették, Újaknát 1924-ben leállították. A függőleges aknaszállítás 1938-tól megszűnt. Az északi és a déli lejtősaknákat mélyítették. A második világháború után a bányát államosították; ebben az időben áttértek a frontfejtésre. A Baross-akna központi helyzetének köszönhetően a pálinkási, adriányi és finkei telepek szénét is itt termelték ki.

1947. május 2-án kilenc munkába induló bányász életét vesztette, amikor a tárnába szállító kisvasút bejárata rájuk omlott. Az omlás helyszínén ma egy emlékmű található.

1950-ben Diósgyőrt és vele a hozzá tartozó Perecest Miskolcra csatolták. A városrész 1970 után, a bánya bezárásával hanyatlani kezdett, a mozi és a boltok bezártak, megszűnt a kisvasút. Itt működik a Debreczeni Márton Szakképző Iskola, az egykori Bányaiipari Technikum jogutódja.

Varbó község Borsod-Abaúj-Zemplén megye közép-nyugati részén található. Miskolctól való távolsága Lyukóbánya felől közelítve 15 km, Sajószentpéter felől 25 km.

A település határa a Bükk-hegység láncolatával ér össze, külterületének jelentős része a Bükki Nemzeti Parkhoz tartozik. Varbó község földrajzilag a Tardonai-dombság területéhez tartozik. A község természetes növényzete a Bükk-fennsíkival egyezik meg. Varbó maga hegyes vidéken épült fel, a Bükk hegység északi lejtőjén, így környezetében jelentős az erdők aránya. Erdőgazdálkodása is jelentősebb a szántóföldi növénytermesztésénél, termőföld-területeinek jelentős része erdő művelési ágú. A hegyvidéki adottságból kifolyólag a község északi dombján egymást érik a szőlőültetvények, valamint ugyanitt pincesor található.

A községen keresztül folyik a Sajó folyóba torkolló Nyögő-patak. Az 1970-es években Varbón záportározó létesült, mely a Bükk-hegységből lezúduló vízár befogadására képes. A tározó vizét zsilipen keresztül a Nyögő-patak fogadja be. A tározó – vagy ahogy helyben hívják, a tó – déli részén az 1980-as években zártkerti üdülőövezet létesült. A település elhelyezkedésének előnye Miskolc és Sajószentpéter városok közelsége, valamint a természeti környezet kiemelkedő szépsége.

Szentlélek: a pálos kolostor gótikus műemlékrom a Bükk-vidék területén. A Bükk rejtekében, 710 m magasságban, a világtól elzárt ősvadonban épült föl a pálos szerzetesek kolostora, igazi, remeték számára való helyen. A Szentlélek tiszteletére szentelt kolostorról kapta a terület ma használatos nevét (Bükkszentlélek). A templom falai ma is magasan állnak, a rendház falainak jelentős maradványaival. A templom egyhajós, szentélye sokszögzáródású. Hossza 20, szélessége 9,5 méter.

Ómassa: Ómassa egy kistelepülés a Bükk hegység belsejében, a Garadna-völgy nyugati szegletében. A falu csendes, távol a nagyvárosok zajától. Igen sok bükki túra kiindulópontja. A település Fazola Henriknek és a Garadna-pataknak köszönheti létrejöttét. Fazola 1771-ben az előző évben talált vasérc feldolgozására építettet vaskohót itt, ahol fel tudta használni a vízenergiát. A települést először német munkások lakták. Az olvasztó 1814-ig működött, ekkor áttelepítették Újmassára. A településre ekkor szlovák favágók és üvegfüvők költöztek. A massát lebontották, köveiből épült a település általános iskolája, melynek falán emléktábla őrzi a lebontott massa emlékét. Az Újmassán épült öskohó ma is áll, ipartörténeti műemlék, mellette múzeumot rendeztek be.

Bükkszentkereszt: Bükkszentkereszt környezetének, kristálytisza levegőjének, jó klímájának köszönheti hírnevét. Észak-Kelet-Magyarországon, a Bükk-hegységben, Miskolctól néhány kilométerre található. 600 m átlagmagasságban fekszik hegyek által körülzárt völgykatlanban. Magyarország egyik legmagasabban elhelyezkedő települése. Tiszta levegője több betegség gyógyulását segíti elő.

A község kialakulását a diósgyőri koronaauradalom által 1755-ben létrehozott üveghutájának köszönheti, eredeti nevét - Újhuta - is innen kapta. Mivel az üvegyártáshoz kevesen értettek, ezért cseh, szlovák, lengyel, rutén és német származású üvegfüvómestereket telepítettek be. Így kezdetben a településen keverék szláv nyelven beszéltek. A községben még ma is sokan használják az élő szlovák nyelvet. Megélhetésüket az üvegyártás, majd a fakitermelés, a fuvarozás, a mész- és faszénégetés biztosította. A faluban több étterem és szálláshely valamint sípálya és kilátó is található.

Felsőtárkány: E palóc település a festői Tárkányi-medencében, a Várhegy és az Órhegy között, a Bükk hegység kapujában, Heves megye északkeleti határán, Egertől 6 km-re fekszik. Felsőtárkány külterülete 90%-ban erdősséggel borított. Területének nagy része a Bükki Nemzeti Parkhoz tartozik, mely nagyvadban és növényfajokban is rendkívül gazdag. Felsőtárkány lakosságának száma napjainkban folyamatosan emelkedik. Ez a község fejlett infrastruktúrájának, természeti környezetének, valamint Eger közelségének köszönhető. A szabadidő eltöltését szervezett és egyéni formában is biztosítja a település. A bakancsos turizmustól kezdve a hegyi kerékpározáson keresztül a lovaglásig lehetőségük van a településre látogatóknak a szabadidő kellemes eltöltésére és a pihenésre.

Eger számtalan nevezetességét nem kíséreljük meg felsorolni, érdemes több napot is a városban tölteni, hogy megismerjük.

A vidék szépsége, az erdők háborítatlan nyugalma valódi kikapcsolódást, igazi élményt nyújt a túrázó számára. Ehhez kívánunk jó időt, egészséget.

A településismertető az alábbi honlapok alapján készült:

www.varbo.hu

www.wikipedia.hu

www.felsotarkany.hu

www.bukkszentkereszt.hu

A túra táv- és szintadatai

Hely	A	B	C	D	A	B	C	D
Pereces, bányász emlékmű	0,0	0,0	0	0	5,5	75,0	220	2550
Varbó, emlékmű	5,5	5,5	170	170	5,0	69,5	100	2330
Harica-völggy, K, K+ elágazás	5,0	10,5	190	360	5,0	64,5	60	2230
Örvényes-forrás	5,0	15,5	330	690	3,0	59,5	50	2170
Szentlélek	3,0	18,5	210	900	6,0	56,5	310	2120
Jávorkút	6,0	24,5	300	1200	4,0	50,5	100	1810
Erdész emlékmű	4,0	28,5	120	1320	5,0	46,5	290	1710
Lillafüredi műút	5,0	33,5	30	1350	3,5	41,5	60	1420
IV. Béla emlékmű	3,5	37,0	210	1560	5,5	38,0	200	1360
Ilona-kút	5,5	42,5	160	1720	5,5	32,5	270	1160
Derecske, K,P elágazás	5,5	48,0	70	1790	5,0	27,0	110	890
Tamás-kút	5,0	53,0	290	2080	5,0	22,0	310	780
Stimecz-ház	5,0	58,0	100	2180	5,0	17,0	120	470
Felsőtárkány, kisvasút vá.	5,0	63,0	40	2220	6,5	12,0	110	350
Tiba-kút	6,5	69,5	250	2470	4,5	5,5	200	240
Szent Donát oszlop	4,5	74,0	30	2500	1,0	1,0	40	40
Egervár, vmh.	1,0	75,0	0	2500	0,0	0,0	0	0

Miskolc-Eger

Eger-Miskolc

- A: résztáv
- B: osztáv
- C: részsztint
- D:összes szint

A közölt táv-és szintadatok tájékoztató jellegűek.

Igazolólap

Ellenőrzőpontok leírása és az igazolás módja

Pereces, bányász emlékmű a Szén utcában

Hány csillás neve szerepel az emlékmű tábláján?

Varbó, bányász emlékmű a Hősök terén

Egészítsd ki a mondatot az emlékműről: „A bányász áldozatok emlékét.....”

Örvényes-forrás

Hány törzsű a forrás közvetlen közelében található fa?

Szentlélek, Kolostorrom, emléktábla (vagy bélyegzés a Vendégházban)

Mit csinált a környéken szívesen Nagy Lajos király?

Villanyoszlop Ómassa és a jávorkúti műút közötti szakaszon (Kék sáv jelzéssel)

Mi a villanyoszlop ötjegyű száma?

Lendeczky út, erdészeti emlékmű

Melyik évben született Orlóczki József?

Bükkszentkereszt, IV. Béla emlékmű

A királyt ábrázoló tábla alatti tábla állításának évszáma?

Ilona-kút

Milyen szerkezetet építettek a forrás melletti kútgyűrű fedőlapjába?

Derecske-lápa, az út északi oldalán álló kettős törzsű fenyő

A fának a Pazsag vagy a Hór-völgy felőli törzsén található kék sáv jelzés?

Kis-Lambóth-lápa, K sáv, Z sáv elágazás

Az eligazító táblán szereplő legnagyobb távolság?

Toldi-kút

A táblán szereplő cserkészcsapat száma?

Tiba-kút

Miből készült a kútnál található pihenőhely asztala?

Donát-tető, Szent Donát oszlop

Az „Ezredforduló Egri Bikavér”-ét adományozók között hány Barócsi vezetéknévű van?